

N:o 72.

Ank. till Riksd. kansli den 13 Maj 1891, kl. 7 e. m.

Memorial, med förslag till de återstående stadgandena i det nya reglementet för Riksgäldskontoret.

(R. A.)

Utskottet får härmed öfverlemna förslag till de återstående stadgandena i det nya reglementet för Riksgäldskontoret, hvilka afse: ytterligare afsättning år 1892 af medel till fonden för extra amortering af statsskulden; under innevarande Riksdag på Riksgäldskontoret anvisade utgifter; med statsregleringen gemenskap egande utgifter; på Riksgäldskontoret anvisade kreditiv; samt Riksgäldskontorets upplåning.

Den föreslagna § 4 grundar sig på Riksdagens bifall till utskottets hemställan i dess utlåtande n:o 69 punkt 9:o.

De föreslagna §§ 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23 och 24 hafva sin grund i Riksdagens bifall till utskottets hemställanden i dess respektive utlåtanden n:is 42, 55, 40, punkterna I) och II), 27 samt 67.

Ur § 44, angående Riksgäldskontorets upplåning, har uteslutits det af 1889 års riksdag gifna, numera till fullo verkställda lånebemyndigande, hvaremot i samma paragraf införts det lånebemyndigande, som af innevarande Riksdag bör lemnas Riksgäldskontoret i följd af Riksdagens bifall till utskottets hemställanden *dels* i dess utlåtande n:o 42, *dels* i 7:de punkten af dess memorial n:o 69.

I öfrigt äro de föreslagna stadgandena af lika innehåll med motsvarande stadganden i 1890 års reglemente.

Bih. till Riksd. Prot. 1891. 4 Saml. 1 Afd. 52 Häft. (N:o 72)

Utskottet hemställer,

att det nu öfverlemnade förslag till återstående stadganden i det nya reglementet för Riksgäldskontoret må af Riksdagen godkännas.

Stockholm den 13 maj 1891.

På statsutskottets vägnar:

Gustaf Sparre.

§ 4.

Innevarande års Riksdag har beslutit, att under år 1892 skall till den under Riksgäldskontorets förvaltning stående *fonden för extra amortering af statsskulden* förutom det belopp, som på grund af 1889 års Riksdags beslut bör till densamma ingå, utbetalas ett belopp af 255,000 kronor.

2:o. Under innevarande riksdag på Riksgäldskontoret anvisade utgifter.

§ 16.

Innevarande års Riksdag har bemyndigat fullmäktige i Riksgäldskontoret att tillhandahålla telegrafstyrelsen för *fortsatt utveckling af statens telefonväsende* ett lånebelopp af en million kronor, att, i mån af behof och sedan detta för hvarje gång blifvit af Kongl. Maj:t pröfvadt, af telegrafstyrelsen i Riksgäldskontoret lyftas och, jemte ränta, motsvarande den ränteutgift, som genom berörda belopps öfverlemnande till telegrafstyrelsen Riksgäldskontoret förorsakas, inom tolf år från första lyftningsdagen återgäldas medelst afbetalningar i den mån telegrafverkets medel dertill lemna tillgång, dock så, att dylika afbetalningar böra en månad förut af telegrafstyrelsen för riksgäldskontoret tillkännagifvas.

§ 17.

Till anläggning af en bibana från norra stambanan vid Mellansel till Örnsköldsvik och denna banas utrustning med erforderlig trafikmateriel har innevarande års Riksdag för år 1892 beviljat ett anslag af 1,823,000 kronor och deraf till utgående från Riksgäldskontoret anvisat 1,000,000 kronor, att enligt Kongl. Maj:ts disposition utbetalas.

§ 18.

Till *låneunderstöd för enskilda jernvägar* har innevarande års Riksdag beviljat och ställt till Kongl. Maj:ts disposition ett extra anslag af 5,000,000 kronor, att utgå under fem år från och med år 1892 med 1,000,000 kronor årligen, dock så att belopp, som ej blifvit till utgående under ett af dessa år anvisadt, må för ett efterföljande år af samma femårsperiod disponeras, egande Kongl. Maj:t att å detta anslag till understödjande af nya, ännu ej påbörjade enskilda jernvägsanläggningar anvisa af Kongl. Maj:t beviljade understödsbelopp, att utgå i enlighet med följande vilkor och bestämmelser:

1:o) att kostnadsförslag och arbetsplan fastställas af Kongl. Maj:t, som ock närmare bestämmer de ställen, hvilka jernväg skall beröra, varande det sökande bolaget skyldigt att godtgöra de särskilda kostnaderna för möjligen erforderliga kontrollundersökningar, besigtningar, extra biträdens användande med mera dylikt, hvilka kunna af kostnadsförslagets och arbetsplanens granskning föranledas;

2:o) att låneunderstödet må utgöra högst hälften af anläggningskostnaden efter det fastställda kostnadsförslaget samt lyftas i mån af arbetets fortgång på sätt och å tider, som Kongl. Maj:t bestämmer, dock med iakttagande deraf att bolagsmännens inbetalningar å af dem tecknade belopp skola ske i förhållande till de andelar af lånesumman, som lyftas, och före lyftningen af dessa låneandelar; skolandet härjemte en tiondedel af den beviljade låneförsträckningen innestå, till dess besigtning af jernvägsanläggningen blifvit i öfverensstämmelse med § 2 mom. 2 af kongl. kungörelsen den 11 december 1874, angående ordningen för afsyning och besigtning af enskilda jernvägar och deras upplåtande för allmän trafik, förrättad, och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelat tillstånd till banans öppnande för allmän trafik;

3:o) att det lånesökande bolaget, för att kunna erhålla statsunderstöd, skall vara skyldigt hos Kongl. Maj:t styrka, att det förfogar öfver ett kapital, som jemte statslånet är fullt tillräckligt till jernvägsanläggningens utförande på sätt arbetsplan och kostnadsförslag innehålla och hvaraf minst så stor del, som motsvarar

hälften af den beräknade anläggningskostnaden, bör utgöras af tecknadt eller inbetaldt aktiebelopp eller eljest utan återbetalningsskyldighet lemnadt tillskott till jernvägsanläggningens utförande;

4:o) att i afseende å ifrågavarande försträckningar skall iakttagas:

a) att annuiteten beräknas till fem procent å ursprungliga försträckningsbeloppet, af hvilken annuitet först godtgöres ränta efter fyra och en half för hundra å oguldet kapitalbelopp och återstoden utgör afbetalning derå;

b) att anstånd med räntans erläggande må medgifvas för högst tre år, dock icke utöfver ett år från den dag, då, enligt Kongl. Maj:ts bestämmande, jernväg senast skall vara färdig och för trafik öppnad; skolandet beloppet af den ränta, med hvars erläggande anstånd sålunda medgifves, till staten inbetalas, sedan genom de stadgade annuitetsliiquiderna all öfrig ränta, med hvilken anstånd icke beviljats, blifvit gulden och kapitalet godtgjordt, så att efter nämnda tids förlopp med annuitetens erläggande fortfares så länge, till dess äfven beloppet af den ränta, med hvars erläggande anstånd medgifvits, blifvit till staten inbetaldt; och

c) att kapitalafbetalning skall vidtaga tre år efter den dag, då, enligt Kongl. Maj:ts bestämmande, jernväg senast skall vara färdig och för trafik öppnad;

5:o) att jernvägsanläggningen med alla dertill hörande byggnader och materiel, äfvensom all bolagets öfriga egendom, skall utgöra säkerhet för den af staten lemnade försträckning, och staten till säkerhet för sin fordrans utbekommande erhålla inteckning med förmånsrätt framför hvarje annan fordran i den jernväg, för hvars anläggning den ifrågavarande försträckningen beviljats; börande ej mindre, såsom vilkor för statslånet erhållande och tillgodonjutande, i bolagsordningen intagas stadgande om bolagets skyldighet att till säkerhet för statens fordran inteckna bolagets jernväg med förmånsrätt för samma fordran framför hvarje annan fordran hos bolaget, än ock en tredjedel af det beviljade statslånet innestå, till dess inteckning med ofvan stadgad förmånsrätt i bolagets jernväg meddelats för förut lyftade andelar af lånet; hvarjemte ofvanberörda sista tredjedel ej må utbekommas, förr än inteckning för dess belopp med förmånsrätt framför hvarje annan fordran än statens blifvit i bolagets jernväg behörigen meddelad;

6:o) att Kongl. Maj:t skall insätta en med särskild instruktion försedd ledamot i direktionen för hvarje jernvägsbolag, som innehar lån af staten, och utse en revisor att delta i granskningen af bolagets förvaltning och räkenskaper, samt att arfvode till sålunda utsedd direktör och revisor skall bekostas af bolaget;

7:o) att hvarje jernvägsbolag, som erhållit statsunderstöd, skall vara skyldigt underkasta sig så väl de bestämmelser i fråga om samtrafik, hvilka Kongl. Maj:t kan finna godt för bolaget bestämma, som ock i öfrigt alla de vilkor och kontroller, som af Kongl. Maj:t prövas lämpliga och nödiga; samt

8:o) att hvarje sådant bolag, som nyss är nämndt, må, då Kongl. Maj:t så pröfvar lämpligt, dels utan kostnad eller årlig ersättning undfå upplåtelse af den

för jernvägsanläggningen erforderliga, Kronan tillhöriga mark, som står under dess omedelbara disposition, hvaremot, när frågan är om boställsjord eller annan åt enskild person med åborätt eller annorledes upplåten kronojord, ersättning därför af bolaget bör lemnas i enlighet med gällande expropriationslag, dels ock kostnadsfritt begagna sådana å Kronans egor belägna kalk- och stenbrott jemte grustäppter, som kunna vara disponibla;

och åligger det i följd häraf Riksgäldskontoret att behörigen utbetala de belopp, Kongl. Maj:t må komma att å detta anslag anvisa.

§ 19.

Innevarande års Riksdag har beviljat och ställt till Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af två millioner trehundra femtio tusen kronor, att anvisas såsom lån åt *Hernösands—Sollefteå jernvägsaktiebolag* och utgå med ena hälften under år 1892 och med andra hälften under år 1893, under förutsättning att bolaget hos Kongl. Maj:t styrker, att det förfogar öfver ett kapital, som jemte statslånet är fullt tillräckligt för jernvägsanläggningens utförande på sätt arbetsplan och kostnadsförslag innehålla, och hvaraf minst en million sjuhundra femtio tusen kronor böra utgöras af tecknad eller inbetaladt aktiebelopp eller eljest utan återbetalningsskyldighet lemnadt tillskott till jernvägsanläggningens utförande, samt under de vilkor och bestämmelser i öfrigt, hvilka för understödjande medelst lån af enskilda jernvägsanläggningar blifvit af innevarande Riksdag stadgade och i nästföregående paragraf af detta reglemente finnas angifna; och har Riksgäldskontoret att, enligt Kongl. Maj:ts disposition, behörigen utbetala det sålunda för år 1892 beviljade belopp af 1,175,000 kronor.

§ 20.

I anledning af en utaf Kongl. Maj:t till innevarande års Riksdag aflåten proposition har Riksdagen medgifvit, att af Riksgäldskontoret utfärdade obligationer till nominelt belopp af tre millioner kronor, löpande med 3½ procent årlig ränta och i öfrigt af hufvudsakligen enahanda beskaffenhet som de till allmänna hypoteksbanken såsom grundfond öfverlemnade obligationer, må, för att bereda *Aktiebolaget Sägverksegarnes Garantiförening* tillfälle att fortsätta sin verksamhet i enlighet med de i gällande reglemente och bolagsordning innefattade bestämmelser under ytterligare 10 år utöfver den hittills fastställda tiden, vid den löpande oktrojens utgång afsättas att utgöra bolagets garantifond i utbyte mot de obligationer, som för enahanda ändamål nu äro till bolaget öfverlemnade och hvilka vid nyssnämnda tidpunkt böra till Riksgäldskontoret återställas.

Till följd häraf åligger det Riksgäldskontoret att utfärda och behörigen enligt Kongl. Maj:ts disposition tillhandahålla omförmälda statsobligationer.

3:o. Med statsregleringen gemenskap ägande utgifter.

§ 21.

I händelse under löpande året skulle visa sig, att *Statskontorets inkomster* äro *otillräckliga* för bestridande af dess utgifter, åligger det Riksgäldskontoret att, sedan Kongl. Maj:t, uppå Statskontorets underdåniga anmälan, pröfvat behovet, för dess fyllande tillhandahålla Statskontoret det belopp, Kongl. Maj:t för sådant ändamål finner för godt bestämma; dock med förbindelse för Statskontoret att, så snart dess tillgångar det medgifva, återgälda hvad Riksgäldskontoret sålunda förskjutit.

4:o. På Riksgäldskontoret anvisade kreditiv.

§ 22.

Till följd af stadgandet i Regeringsformens 63 § har Riksdagen anslagit och till utbetalning från Riksgäldskontoret anvisat en *kreditivsumma* af tre millioner kronor, för att *vid infallande krig* af Konungen lyftas, sedan han Statsrådet in pleno hört och Riksdagen sammankallat. Riksdagens å denna summa utfärdade förseglade anordning får ej förr brytas eller summan af Fullmäktige utbetalas, än sedan riksdagskallelsen blifvit i hufvudstadens kyrkor vederbörligen kungjord.

§ 23.

Den *kreditivsumma*, som, enligt ofvan åberopade grundlagsstadgande, bör å Riksgäldskontoret anvisas för att, på sätt detsamma innehåller, under tiden mellan innevarande och nästkommande riksdag vara tillgänglig, då Konungen till *rikets försvar eller andra högst viktiga och angelägna ändamål*, sedan hela Statsrådets tankar deröfver blifvit inhemtade, finner den vara oundgängligen nödig, har Riksdagen fastställt till en million fem hundra tusen kronor.

§ 24.

För bestridande af ifrågakommande *utbetalningar* utaf de genom näst föregående paragrafer å *Riksgäldskontoret anvisade kreditiv* böra detta verks härtill disponibla tillgångar begagnas, och, i fall dessa icke äro tillräckliga, de derut-

öfver erforderliga medlen af Riksgäldskontoret upplånas mot Kontorets obligationer, ställda till inlösen antingen efter viss förfallotid eller efter föregången uppsägning; egande Fullmäktige att, med hänsigt till de vid upplåningen sig företeende omständigheter och förhållanden, bestämma räntevilkoren samt fastställa betalningsterminerna för dessa obligationer; dock får obligationernas förfallotid icke utsättas senare än fem år efter deras utgifningsdag.

§ 25.

Till bestridande af sådana *Telegrafverkets oförutsedda utgifter*, som för uppfyllande af traktatsenliga förbindelser kunna erfordras, har Riksdagen medgifvit, att Kongl. Maj:t må ega att, i händelse verkets egna medel dertill icke lemna tillgång, i Riksgäldskontoret utbekomma förskott till belopp af högst etthundrafemtio tusen kronor.

§ 44.

Riksdagen har dels år 1883, dels år 1888, bemyndigat Riksgäldskontoret att, för beredande af den tillgång till Riksgäldskontoret åliggande försträckningar till *odlingslånefonden*, som kan erfordras utöfver hvad enligt särskilda beslut må blifva för sådant ändamål till Riksgäldskontoret öfverlemnadt, i mån af behof försälja obligationer i svenskt mynt, ouppsägbara från långifvarens sida, men ställda att återbetalas viss kortare tid efter af Riksgäldskontoret verkställd uppsägning, med rätt tillika för Fullmäktige att bestämma dessa obligationers valörer, räntefot och uppsägningstid.

Nästlidne års Riksdag har bemyndigat Riksgäldskontoret att medelst försäljning af statsobligationer i mån af behof bereda erforderlig tillgång till utbetalning af de *till utgående år 1891* på Riksgäldskontoret anvisade 1,000,000 kronor till låneunderstöd ur 1886 års fond för lån åt enskilda jernvägar.

Riksgäldskontoret eger att till betäckande af *dels* det belopp, som Kongl. Maj:t kan komma att för *inköp af jernvägen mellan Luleå och norska gränsen* lyfta af de för sådant ändamål af sistlidne års Riksdag å Riksgäldskontoret anvisade medel, högst 7,000,000 kronor, *dels* det lånebelopp af 1,000,000 kronor, innevarande års Riksdag bemyndigat Riksgäldskontoret att tillhandahålla telegrafstyrelsen för *fortsatt utveckling af statens telefonväsende*, försälja statsobligationer till erforderligt belopp.

Innevarande års Riksdag har bemyndigat Riksgäldskontoret att medelst försäljning af statsobligationer i mån af behof bereda erforderlig tillgång för *utbetalning af de utaf Riksdagen beviljade och till utgående år 1892 på Riksgäldskontoret anvisade* anslagsbelopp å 1,000,000 kronor till en bibana från norra stambanan vid Mellansel till Örnsköldsvik och denna banas utrustning med erforderlig trafikmateriel, å 1,000,000 kronor till låneunderstöd ur innevarande års fond för lån till

enskilda jernvägar samt å 1,175,000 kronor till lån åt Hernösands—Sollefteå jernvägsaktiebolag.

Riksdagen har år 1876 åt Fullmäktige uppdragit att, för *konvertering*, när omständigheterna dertill föranleda och då sådant med fördel för staten kan ske, af äldre statslån, på sätt och till de belopp Fullmäktige finna lämpligt, dock ej utöfver hvad som till förenämnda konvertering åtgår, försälja eller träffa aftal om blifvande försäljning af vare sig då återstående osålda obligationer af 1872 års statslån, eller återstående obligationer af 1875 års i tyska riksmark förskrifna statslån, eller nya, i annat myntslag och med högst fyra och en half procent ränta förskrifna obligationer eller partialförbindelser, dem Fullmäktige ega utfärda; och skola Fullmäktige i öfrigt vid upplåningen tillvägagå på sätt de finna lämpligast och bäst befrämja statens fördel; och har, i sammanhang härmed, Riksdagen föreskrifvit, att, för den händelse nya obligationer komma att af Riksgäldskontoret utfärdas, Fullmäktige skola underställa Kongl. Maj:ts nådiga fastställelse de beslut, som rörande berörda nya upplåning kunna komma att fattas, med underdånig anhållan att Kongl. Maj:t täcktes å det nya lånet meddela sin garanti.

Härjemte har Riksdagen år 1889 föreskrifvit, att, om nya statsobligationer, i hvilka någon viss, ovilkorlig återbetalning medelst årlig amortering ej blifvit af staten utfäst, varda af Fullmäktige i Riksgäldskontoret utfärdade, Fullmäktige skola snarast möjligt göra framställning om anvisande af de medel, hvilka böra årligen afsättas för skuldbeloppets amortering inom den tid, Fullmäktige anse lämplig; skolande dessa medel ingå till en för samtliga statslånen gemensam amorteringsfond samt af Fullmäktige användas till amortering å statsskulden medelst ökad utlottning eller obligationsinköp tid efter annan.

Dessutom böra Fullmäktige — sedan Kongl. Maj:t bifallit Riksdagens begäran derom, att *utlottningslistorna* rörande de i *svenskt mynt* förskrifna *statsobligationer* må såsom bihang få medfölja svensk författningssamling — föranstalta, det nämnda listor hädanefter varda till vederbörande behörigen aflemnade, för att på nämnda sätt komma till allmänhetens kännedom; skolande Fullmäktige, om nya statsobligationer blifva i svenskt mynt förskrifna eller deras belopp varder i svenskt mynt evalveradt, tillse att enahanda kungörelse i afseende å dem utfärdas, äfvensom söka utverka, att dessa obligationer tillhörande kuponger må, på samma sätt som i afseende å kuponger till 1872 års lån eger rum, i landtränterierna inlösas och i uppbörden mottagas.

§ 105.

Några tillförene meddelade och mot det nu utfärdade reglementet *stridande stadganden*, angående Riksgäldskontorets förvaltning och dermed gemenskap egaude ämnen, få icke vidare åberopas och tillämpas.